

Posudek vedoucího bakalářské práce Jarmily Grimmové

„Deskové hry v mytologiích: Srovnání severských, keltských a indických kosmologických motivů“

předkládané v roce 2019 na Ústavu filosofie a religionistiky FF UK

Práce analyzuje motiv deskové hry v pramenných mytologických textech tří zvolených náboženských oblastí a snaží se výsledky této analýzy srovnat a vyvodit z nich nějaké obecnější závěry o roli deskových her v symbolických systémech.

1) *Struktura argumentace (4 body)*

Práce je přehledně členěna: po základním přehledu tří probíraných náboženských tradic obsahuje samostatnou kapitolu o každé z nich s podkapitolkami k jednotlivým textům. To vše završuje krátký závěr. Rovněž uvnitř kapitol je struktura argumentace jasná.

Složitější otázkou je, nakolik se podařilo naplnit cíl práce. Ten je nejjasněji shrnut v abstraktu: „Předmětem práce bude zkoumání vnitřní struktury mýtů, kde se hra často nachází na počátku či ve středu zápletky. Bude se soustředit na význam těchto epizod a jejich pozici v symbolické soustavě dané kultury stejně jako vztahy symbolů uvnitř jednotlivých mýtů. V následujícím kroku se pak pokusí srovnat tyto významy vůči sobě navzájem a zjistit, zda se v nich nacházejí nějaké podobnosti.“ Tento cíl naplňuje práce zčásti. Je poměrně dobrá v analýze dílčích mýtů, ale má problémy s vyvozováním širších závěrů z této analýzy. Vlastně ani u jednotlivých mýtů se ne vždy povede o hře říct něco, co by přesahovalo základní popisnou rovinu (byť chápu, že některé zmínky o hře jsou opravdu velmi stručné a něco z nich vyvodit není snadné). „Symbolická soustava dané kultury“ v práci většinou spíše příležitostně probleskne, než že by se v ní jasně vyjevovala. A závěrečné srovnání je rovněž dosti minimalistické a vlastně dospívá jen k dosti obecným závěrům. Je mi jasné, že řada těchto problémů byla způsobena prostě povahou studovaného materiálu, který se svou stručností často ambicióznějším výkladům vzdoroval. Rozumím také, že když si člověk téma práce zvolí hodně ambiciózně (a každé komparativní téma je ambiciózní), snaží se to pak vyvažovat tím, že se v dílčích výkladech drží spíše při zemi. Celkově mi však držení se při zemi přišlo jako přílišné. Jednotlivé interpretační kapitoly jsou často velmi stručné a mnoho toho neříkají. Chtělo by to prostě trochu více spekulativní odvahy, která by umožnila alespoň hypoteticky promýšlet o možných spojitostech, víc si s danými symbolickými motivy hrát, nabízet zkusmé možnosti jejich výkladu při plném vědomí jejich mezí.

2) *Formální úroveň (5 bodů)*

Formální úroveň je s ohledem na to, v jakém spěchu byla práce dopisována, slušná. Občasné překlepy či jazykové chyby v ní jsou, ale je jich zanedbatelné množství. Syntax bibliografických odkazů je relativně koherentní, ale např. časopisecké články jsou skoro každý zapsán trochu jinak, v názvech anglických knih pak kolísá užívání malých a velkých písmen a někde chybí u názvu kurzíva. Na začátku některých odstavců chybí tabelátor.

3) *Práce s prameny (8 bodů)*

Zde nemám, co bych práci vytknul. Základem je práce s primárními prameny, která má sice v každé náboženské oblasti přiznaně odlišnou úroveň (se staroseverskými texty pracuje autorka v originále, s keltskými a indickými v překladech), ve všech příkladech je však pro bakalářskou práci zcela adekvátní a pečlivá. Rovněž používaná sekundární literatura je velmi kvalitní.

4) *Vlastní přínos (4 body)*

Práce je nepochybně originální samotným svým tématem a snahou zkombinovat četbu textů, které běžně nebývají čteny pospolu. Při jejich výkladu se sice autorka poměrně těsně drží výkladů jiných badatelů, ale kriticky se s nimi vyrovnává a snaží se je propojit je v širší celek. Zároveň ale míra tohoto propojení není

moc velká. Resp. dobrá je v indické kapitole, která opravdu dospívá k nějakému syntetickému pohledu na symboliku hry. Kapitola staroseverská a keltská jsou naopak velmi rozdrobené a z velké části sestávají z probírání různých dílčích textů, aniž by se výklady spojovaly v nějaký organický celek. Ani syntetické interpretace na konci těchto kapitol tohoto cíle nedosahují. Totéž platí o vztahu všech hlavních kapitol mezi sebou: závěrečná syntéza je pak příliš stručná na to, aby opravdu vyvolala dojem jejich hlubšího propojení.

5) *Obecný přesah práce (3 body)*

Autorka nepracuje s žádnými obecnějšími teoriemi, soustředí se na rozbor textů a jejich symbolické struktury. To by se samo o sobě ještě s obecným přesahem nemuselo vylučovat, pokud by tyto dílčí interpretace byly prováděny způsobem, který by rozkrýval nějaké obecnější rozměry příslušných symbolů a vedl by čtenáře k hlubšímu porozumění toho, jak mytické myšlení funguje. Předkládaná práce takovýto potenciál má, ale naplněn je jen v malé míře. Nejvíc se to daří v indické části, kde je to dáno jednak filosofičtější povahou samotných mýtů (a v indickém případě ostatně i rituálů), jednak existencí jejich velmi kvalitní moderní interpretace. Ve staroseverské a keltské části se naopak výklad do takovýchto obecnějších výšin zvedá jen velmi výjimečně. Ani závěrečné srovnání na tom mnoho nemění: k nějakému „vzletu“ dochází v podstatě jen v jeho posledním odstavci. Příliš nápomocné nejsou ani metodologické úvahy o možnostech a úskalích transkulturního srovnávání na s. 74, které jsou příliš obecné a vágní a v podstatě nic z nich pro práci nevyplyne.

Práce splňuje všechny nároky kladené na bakalářskou práci, a proto ji navrhuji přijmout k obhajobě a hodnotím ji 24 body, tj. jako *velmi dobrou*.

V Praze, 30. 8. 2019

Doc. Radek Chlup, Ph.D.